

OSMANLI'NIN ÇÖKÜŞÜ

Yazar: Celal Nuri İLERİ
Çeviren: Halil ALTIPARMAK

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2013

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Yayın Koordinatörü
978-605-464-927-3	Yasin DİLMEN
Kitap Adı	Sayfa ve Kapak Tasarımı
Osmanlı'nın Çöküşü	Kerem ACAR
Yazar	Yayıncı Sertifika No:
Celal Nuri İLERİ	25465
Çeviren	Baskı ve Cilt
Halil ALTIPARMAK	Sonçağ Matbaacılık ANKARA/2013
	DOI
	10.37609/akya.2358

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Emeđim,
Rahmetli babam Cabbar ALTIPARMAK
ve
rahmetli anam
Zeliha ALTIPARMAK'ın aziz hatıraları için...

İçindekiler

Celal Nuri Beyefendi'ye	ix
“TARİHİN KADERİ” OKURLARINA	19
HARPTEN SONRA	27
BİRİNCİ ÖNSÖZ	33
İKİNCİ ÖNSÖZ	38
DOĞUNUN GERİLEMESİ VE BATININ İLERLEMESİ	41
TÜRKLERE ARAP, ACEM VE BİZANS'IN GERİLEMELERİNİN ETKİLERİ	45
ASKERLİĞİN ÇÖKÜŞÜ	50
KANUNLARIN KISIRLIĞI	54
ASKERLİĞİN İLERLEMESİNE YARARLARI VE ZARARLARI	59
UNSURLAR MESELESİ	64
İSTİBDAT, YÖNETİM, KANUNLAR	69
İKTİSADÎ GERİLEME	74
DİNDE GERİLEME	79
FİKRÎ VE AHLÂKÎ GERİLEME	83
EDEBİYAT MESELESİ	88
TERBİYE KONUSU	92
BEDENLERİN ZAYIFLAMASI	96
AHLÂKÎ ÇÖKÜŞ	100
İKTİSADÎ ÇÖKÜŞ	104
ÖZEL HAYATIN ÇÖKÜŞÜ	108
GERİLEMEMİZİN DIŞ NEDENLERİ	113
KADIN KONUSU	119
BİRLİKTE YAŞAMA VE GEÇİM KONUSU	124
KARAKTER	128
KADİR BİLMEZLİK	133
ETRAFLICA İNCELEME HUYU	137
İSTANBUL MESELESİ	139
İSLAM, TÜRK, OSMANLI SİYASETLERİ	143
DİN, MİLLET VE VATAN DUYGULARI	147
ESKİ HİRİSTİYAN TEBANIN KURTULUŞU	152
HEZİMETİN ASKERLİK DIŞI NEDENLERİ	157

DOKTOR GÜSTAV LÖBON'UN TEORİSİ VE BİZ	160
ENDÜLÜS VE OSMANLI İSLAM DEVLETLERİ ARASINDA MUKAYESE	169
ESKİ LEHİSTAN DEVLETİ İLE OSMANLI DEVLETİ	173
ROMA VE OSMANLI DEVLETLERİ ARASINDA TARİHİ MUKAYESE	177
ESKİ YUNANİSTAN, BİZANS VE OSMANLI DEVLETİ	181
TÜRK VE TATAR HÜKÜMETLERİNİN ORTAK ÇÖKÜŞ NEDENLERİ	187
YENİLENME VE İLERLEME NASIL OLUR?	192
GELECEĞİN TARİHİ ÇÖKÜŞTEN SONRA DİRİLİŞ	209
MİLLÎ CAN ÇEKİŞME	210
İKSİR MEVCUT DURUM – KURTULUŞ ÇARESİ	214
SON	220

ÖNSÖZ

Tarih, emek ve kitap...

İnsanlığı bugüne getiren ve bundan sonra kıyamete kadar götürecektir olan nedir, en kısa şekilde cevap verin diye sorsalar, herhalde bu üç kelimeyi sıralarım.

Tarih, insanlığın gerçeğidir. Kitap, bu gerçekliğin kaynağıdır. Emek, bu gerçekliğin ortaya konması ve anlatılmasıdır.

Bu üçlünün birlikteliği olmadan, insanlığın doğru zeminde ilerlemesi mümkün değildir.

İşte bu, çok özet olarak belirtilen anlayış, çalışma ve gayretlerimize ışık tutmuştur.

1980'lerin ortalarında, İstanbul Sahafalar Çarşısından edindiğim "Tarih-i Tedenniyat-ı Osmanî (Osmanlı'nın Çöküş Tarihi)" adlı eseri sadeleştirmeyi, bugün insanların anlayacağı şekle çevirmeyi kendimize görev bildik. Gerçi, bu kitabı veren şahıs, zaten bana bu kitabı bugün anlaşılacak şekle çevirmem için vebal atmıştı.

Bu çalışma, aynı zamanda, aldığım vebali ödemeyi de sağlamıştır.

Mümkün olan ölçüde yazarın anlatmak istediği, topluma vermek istediği düşüncelerini bozmamaya çok gayret sarf ettim. Yani, yazarın 1900'lerin başındaki Türkiye anlatımının bugün de anlaşılabilir olmasını istediğini düşünerek, bu anlayışa saygı gösterdim.

Çalışma esnasında kitabı onlarca defa ve kelime kelime okumak durumunda kaldığım için, 1900'lerin başındaki Türkiye'nin, yani Osmanlı'nın durumunu çok iyi görebilme, anlayabilme imkânına sahib oldum.

Görebildiklerimden, anlayabildiklerimden şaşkınlığa düştüm.

Sürekli şu soruları sordum:

Biz, gerçekten Celal Nuri'nin yüzyıl önce anlattığı ülkede mi bugün yaşıyoruz? Bu coğrafya, aynı coğrafya mı? Bu insanlar, aynı insanlar mı? Oradan buraya nasıl gelindi? Bu kadar farklılık kim ve kimler tarafından gerçekleştirildi?

Ama, aynı zamanda bir başka sorular deryasına da girmeye başladım:

Sadece 100 yılda bu toplumun, bu coğrafyanın, bu ülkenin ve bu insanların yaşadığı bu olağanüstü gelişme ve ilerleme, yeniden sıkıntılar yaşamaya başlamadan da kaynağını mı oluşturmaktadır? Türk Milletinin ilerlemesi ve gelişmesi, Batı Medeniyetini ciddi anlamda rahatsız etmeye mi başlamıştır? Batı Medeniyeti, kendi kokuşmuşluğuna ortak aramak için mi, güzelim ülkemizi sıkıntılara sokmak için her şeyi göze almaktadır?

Daha sorulacak yüzlerce sorunun cevabını vermek ve aynı zamanda soruların kaynağını görmek için bu çevirinin mutlaka dikkatle ve her kelimesini sindirerek okumak gerektir.

Bu kitap, en az 1000 yıllık, ama özellikle son 5-6 yüz yıllık Anadolu Türk tarihinin muhasebesini yapabilmek için eşsiz bir kaynaktır. Ben inanıyorum ki, bu eşsiz kaynağı okuyanlar, her cümlesinde başka bir düşünce ve soru yumağında kendisini bulacaktır.

Kitabın bu hale gelmesinde gerçekten çok emek verdim. Bazen bir kelimeyi yerine koyabilmek için uzun araştırmalar yapmak zorunda kaldım. 100 yıl önceki Türkçe ile yazılmış bu muhteşem eseri bugün yaşayanların ve bundan sonrakilerin çok iyi anlayabilmesi ve özümseyebilmesi için, emek anlamında hiçbir fedakârlıktan kaçınmamak gerektiğine inanarak yola çıktığımdan, zahmete değdiğini düşünüyorum.

100 yıl önce, adeta yok olma tehlikesi ile karşı karşıya gelmiş olan Türk Milletinin, o dibe vuruştan kurtuluş çarelerini de gösteren Celal Nuri'nin, bu çareleri uygulayan güçlü bir eli görmüş olması, bir insanın yaşayacağı en büyük hazdır diye düşünüyorum.

1910'ların başında, toplumumuzu ve ülkemizi bu kadar derinlemesine tahlil eden Celal Nuri, 1920'de kurulan ilk Mecliste milletvekili olarak da düşüncelerinin uygulanmasını görmek ve içinde yaşamak imkânına kavuşmuştur. Sadece bu kadarını yaşamak bile bir insanı mutluluktan uçurmaya yeter diye düşünüyorum.

Celal Nuri İleri'nin şahsî konumunu eleştirmek başka bir şeydir, yazılanların içeriğini değerlendirmek başka bir şeydir. Bunu göz ardı etmemek gerektir.

Hele bir de maalesef, "ATATÜRK'ün Hayatını Değiştiren Bir Kitap" adı verilen bir kitabı görünce ve arkasından da "ATATÜRK'ün Not Defterleri" adlı kitabı okuyunca, çevirdiğim kitabın ve bu kitabı çevirmenin önemini daha fazla anladım.

Yüce Türk Milletine, geçmiş asırlarını, bugün yaşadıklarıyla karşılaştırma imkânını vermekten çok memnun olduğumu söylemeliyim.

Bu mutluluğu yaşamakta bana yardımcı olan herkese teşekkür ediyorum. Özellikle, Rüstem KOCADURMUŞOĞLU ağabeyime, karıma ve çocuklarıma teşekkür etmeden geçemem.

Okumak, yazılan her şeyi kabul etmek değil, yazılanlardan yola çıkarak karşılaştırma ve sorgulama yöntemleri kullanarak doğruları bulmaktır.

Bu düsturla eseri okuyan herkese saygılar sunarım.

Halil ALTIPARMAK

14 Mayıs 2011